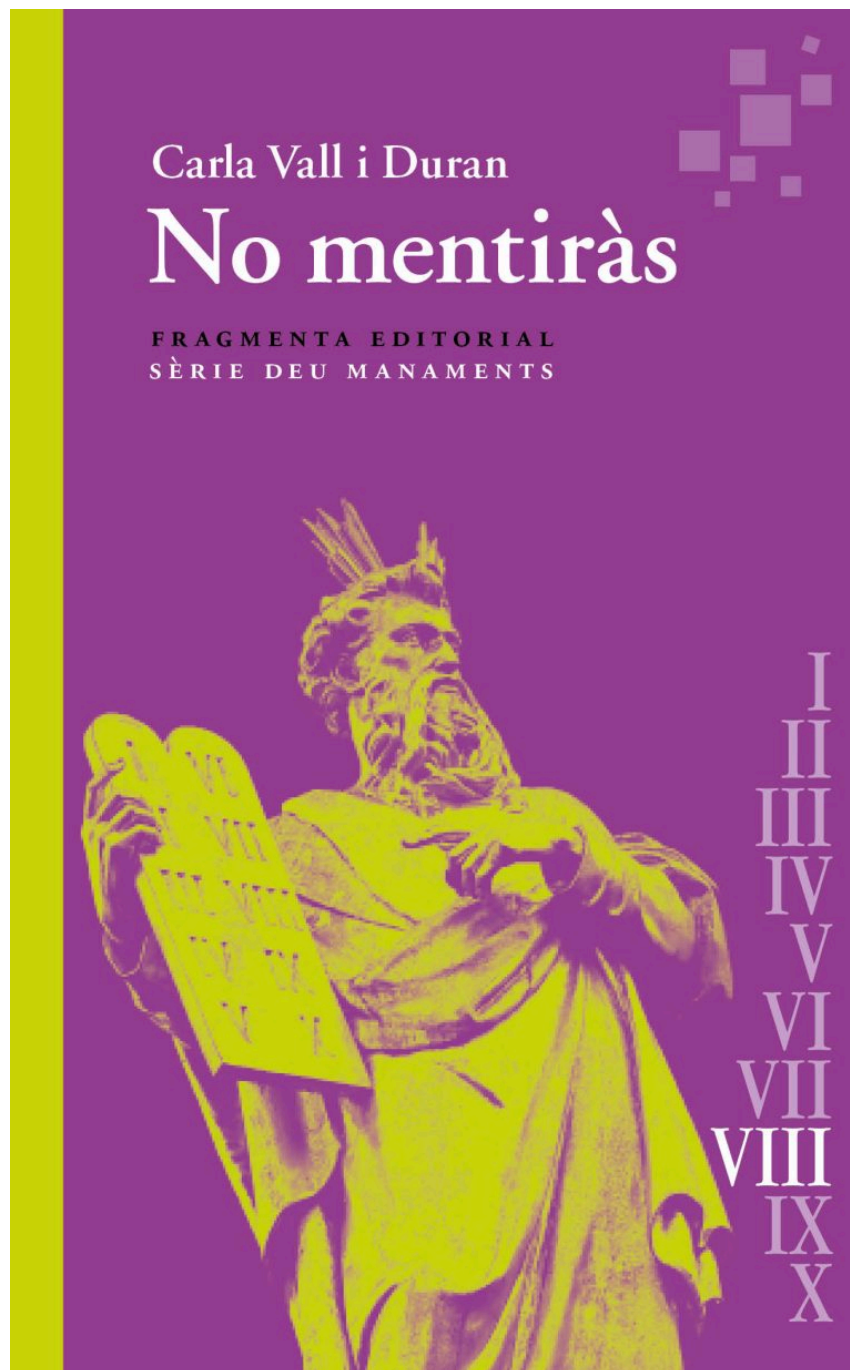


NO MENTIRÁS, UN ENSAYO NECESARIO. POR ORIOL PÉREZ TREVIÑO

👤 Jose 🕒 julio 22, 2024 📁 Entre clásicos, Libros, Revistas

Martes, 23 de julio de 2024

No es la primera vez, ni creo que sea la última, que escriba mi convencimiento que vivimos en la era de la posverdad. O lo que es lo mismo: una era donde las cosas ya no hace falta que sean verdad, sino que sólo lo parezcan. Aislados y desacompañados como lo estamos por una dimensión marcada por una constante y profunda incomunicación colectiva, a pesar de la proliferación y hegemonía de las redes sociales, parece como si todos estuviésemos obligados a mostrar una felicidad y bienestar constantes y perpetuos. Todos lo sabemos. En una sociedad algofóbica estamos obligados, casi por imperativo, a ser felices y la anestesia permanente, que señalaba Byung-Chul Han en *La sociedad paliativa*, encuentra una de sus más altas formas de expresión en la susdicha posverdad. De esta forma, todos anhelamos y aspiramos a mostrar hacia los demás la imagen de ser el *Pierrot contento* de Jean Antoine Watteau (1684-1721), que podemos ver en el Museo Nacional Thyssen-Bornemisza de Madrid, cuando en verdad somos *Gilles, Pierrot, dit autrefois Gilles* del mismo Watteau y que se exhibe en el Louvre de París. La diferencia es notable. En la primera pintura, el rostro de Pierrot es amable y lo vemos rodeado de otros cuatro personajes de la *Commedia dell'arte*, en medio de una fiesta galán; en la segunda, vemos al mismo personaje abatido y con los brazos caídos, y que es más un títere que una persona. Quizá deberemos dar la razón al crítico británico Walter Pater (1839-1894) cuando en su descripción de Gilles, en sus *Imaginary Portraits* (1887), aseguraba que «*Pierrot fue un enfermo toda su vida, y en este mundo vino a buscar siempre algo que no se encuentra más que en cantidades mínimas o nulas*». La verdad desagradable asoma la cabeza. Todos, en una era de posverdad, como en algún momento este Gilles.



¿Pero qué hacer en una era de posverdad? Todos sabemos de aquel octavo mandamiento que dice aquello de «No dirás falso testimonio ni mentirás». Este mandamiento es el que ha servido de base y pretexto a la abogada penalista Carla Vall i Duran (Vilanova i la Geltrú, 1989) para escribir *No mentirás* que es el octavo volumen de la serie Diez Mandamientos que ha dirigido Anna Punsoda y que ha editado Fragmenta Editorial.

En este ensayo, de nuevo, volvemos a asistir a una muestra del rumbo que hace mucho tiempo impera ya no sólo en el mundo ensayístico, sino también académico. ¿Cuál es dicho rumbo? Éste es el de preferir tomar el objeto de ensayo, en este caso el mencionado octavo mandamiento, ya no como materia



Carla Vall i Durán

para diseccionar y reflexionar, sino como pretexto percutor para conducir el ensayo hacia el terreno de los intereses del ensayista. Nada que decir porque esto es un criterio como otro. Pero después de haber

leído, ya, buena parte de la colección, me parece que es un momento kairológico para reivindicar, al inicio de cada uno de los volúmenes, una presentación de la directora de la serie, en este caso de la mencionada periodista cultural Anna Punsoda (Concabella, 1985) donde pudiese haber expuesto los criterios y concepciones ya no sólo del libro concreto sino del conjunto de la colección. ¿Por qué?



Porque después de haber leído el ensayo contundente, reivindicativo y militante de la jurista de Vilanova i la Geltrú, uno cree que se ha perdido una gran oportunidad para abordar, en una era de posverdad, el mencionado mandamiento y, en especial, la primera parte del mandamiento que es el de no decir falsos testigos. Y decir esto no es estar en el bando contrario de las víctimas de las ignominiosas agresiones sexuales y otras violencias machistas. Es querer estar en alerta de un peligro que, desgraciadamente, se está produciendo dentro

del movimiento y movimientos como el *#MeToo* donde, con demasiada frecuencia, la mentalidad gregaria, de rebaño, se ha hecho con el control y supone una clarísima amenaza para el pensamiento crítico e independiente. ¿Por qué? Porque tampoco este noble y necesario movimiento de señalar y denunciar las violaciones o los «relatos patriarcales dominantes» están exentos de los falsos testimonios.

Recordemos el caso de Benny Fredriksson, actor sueco y director del Kulturhuset de Estocolmo, que después de una abominable y falsa campaña mediática acusándole de abusos sexuales, acabó suicidándose. Meses después se demostró que todo había sido mentira.

Comparto, plenamente, el argumentario de lo expuesto y escrito, con brillo jurídico, por Carla Vall en su ensayo. Es innegable que una parte de la enfermedad de nuestra sociedad se manifiesta en malas e inaceptables conductas sexuales, pero también con una adicción a la actualidad donde la prensa ve en estos casos, no nos engañemos, una forma de negocio. Y esto, hermana mía, también hay que señalarlo y decirlo por el bien ya no sólo del movimiento sino para contribuir, desde el propio feminismo, a una regeneración social que, en una época de posverdad, tantas veces se queda en la consigna, en el postureo o en el puro parecer. Desgraciadamente, en el mucho ruido y pocas nueces.



No puedo dejar de acordarme cómo la esposa de Fredriksson, la cotizada mezzosoprano Anne Sofie von Otter, recordó, después de los trágicos hechos, la facilidad como se puede destrozarse y desprestigiar a una persona. En la era de las redes sociales, es demasiado fácil de ridiculizar y lapidar en la plaza pública, pero nunca debemos olvidar el mayor de los peligros de nuestra adicción a la actualidad: el olvido del presente y la conversión de la nuestra era ya no sólo en la mencionada era de la posverdad sino en una nueva era oscura. Y eso, insisto, no está reñido en el compartir y estar de acuerdo con la necesidad de dar voz a las víctimas. Pero nunca a cualquier precio. No mentirás, un ensayo necesario.

Oriol Pérez Treviño

@Oriol67638017

NO MENTIRÀS, UN ASSAIG NECESSARI

Dimarts, 23 de juliol de 2024

No és la primera vegada, ni crec que sigui l'última, que escric el meu convenciment que vivim en l'era de la postveritat. O el que és el mateix: una era on les coses ja no fa falta que siguin veritat, sinó que només ho

semblin. Aïllats i desacompanyats com ho estem per una dimensió marcada per una constant i profunda comunicació col·lectiva, malgrat la proliferació i hegemonia de les xarxes socials, sembla com si tots estéssim obligats a mostrar una felicitat i benestar constants i perpetus. Tots ho sabem. En una societat algofòbica estem obligats, gairebé per imperatiu, a ser feliços i l'anestèsia permanent, que assenyalava Byung-Chul Han a *La sociedad paliativa*, troba una de les seves més altes formes d'expressió en l'esmentada postveritat. D'aquesta manera, tots anhelem i aspirem a mostrar cap als altres la imatge de ser el *Pierrot content* de Jean Antoine Watteau (1684-1721), que podem veure al Museo Nacional Thyssen-Bornemisza de Madrid, quan en veritat som *Gilles, Pierrot, dit autrefois Gilles* del mateix Watteau i que s'exhibeix al Louvre de París. La diferència és notable. En la primera pintura, el rostre de Pierrot és amable i el veiem rodejat de quatre personatges més de la *Commedia dell'arte*, enmig d'una festa galant; en la segona, hi veiem el mateix personatge abatut i amb els braços caiguts, i que és més una titella que una persona. Potser haurem de donar la raó al crític britànic Walter Pater (1839-1894) quan en la seva descripció de *Gilles*, als seus *Imaginary Portraits* (1887), assegurava que «*Pierrot va ser un malalt tota la seva vida, i en aquest món va buscar sempre alguna cosa que no es troba més que en quantitats mínimes o nul·les*». La veritat desagradable treu el cap. Tots, en l'era de postveritat, som en algun moment Gilles.

Però què fer en una era de postveritat? Tots sabem d'aquell vuitè manament que diu allò de *No diràs falsos testimonis ni mentiràs*. Aquest manament és el que ha servit de base i pretext a l'advocada penalista Carla Vall i Duran (Vilanova i la Geltrú, 1989) per escriure *No mentiràs* que és el vuitè volum de la sèrie Deu Manaments que ha dirigit Anna Punsoda i que ha editat Fragmenta Editorial.

En aquest assaig, novament, tornem a assistir a una mostra del rumb que fa molt de temps impera ja no només en el món assagístic, sinó també acadèmic. Quin és aquest rumb? Aquest és el de preferir agafar l'objecte d'assaig, en aquest cas l'esmentat vuitè manament, ja no com a matèria per dissecar i reflexionar, sinó com a pretext percutor per portar l'assaig cap al terreny dels interessos de l'assagista. Res a dir perquè això és un criteri com un altre. Però després d'haver llegit, ja, una bona part de la col·lecció, em sembla que és un moment kairològic per reivindicar, a l'inici de cadascun dels volums, una presentació de la directora de la sèrie, en aquest cas de l'esmentada periodista cultural Anna Punsoda (Concabella, 1985) on hagués pogut exposar els criteris i concepcions ja no només del llibre concret, sinó del conjunt de la col·lecció. Per què?

Perquè després d'haver llegit l'assaig contundent, reivindicatiu i militant de la jurista de Vilanova i la Geltrú, un creu que s'ha perdut una gran oportunitat per abordar, en una era de postveritat, l'esmentat manament i, en especial, la primera part del manament que és el de no dir falsos testimonis. I dir això no és estar amb el bàndol contrari de les víctimes de les ignomioses agressions sexuals i altres violències

masclistes. És voler estar en alerta d'un perill que, malauradament, s'està produint dins del moviment i moviments com el *#MeToo* on, massa sovint, la mentalitat gregària, de ramat, s'ha fet amb el control i suposa una claríssima amenaça per al pensament crític i independent. Per què? Perquè tampoc aquest noble i necessari moviment d'assenyalar i denunciar les violacions o els «relats patriarcals dominants» no estan exempts dels falsos testimonis.

Recordem el cas de Benny Fredriksson, actor suec i director del Kulturhuset d'Estocolm, que després d'una abominable i falsa campanya mediàtica acusant-lo d'abusos sexuals, va acabar suicidant-se. Mesos més tard es va demostrar que tot havia estat mentida.

Comparteixo, plenament, l'argumentari de l'exposat i escrit, amb brillantor jurídica, per Carla Vall en el seu assaig. És innegable que una part de la malaltia de la nostra societat es manifesta en conductes sexuals dolentes i inacceptables, però també amb una addicció a l'actualitat on la premsa veu en aquests casos, no ens enganyem, una forma de negoci. I això, germana meva, també cal assenyalar-ho i dir-ho pel bé ja no només del moviment sinó per contribuir, des del propi feminisme, a una regeneració social que, en una època de postveritat, tantes vegades es queda en la consigna, en el postureig o en la pura semblança. Malauradament, en el molt soroll per no res.

No em puc estar de recordar com l'esposa de Fredriksson, la cotitzada mezzosoprano Anne Sofie von Otter, va recordar la facilitat com es pot destrossar i desprestigiar una persona. En l'era de les xarxes socials, és massa fàcil ridiculitzar i lapidar a la plaça pública, però no hem d'oblidar mai el més gran dels perills de la nostra addicció a l'actualitat: l'oblit del present i la conversió de la nostra era ja no només en l'esmentada era de la post-veritat sinó en una era fosca. I això, insisteixo, no està renyit en el compartir i l'estar d'acord amb la necessitat de donar veu a les víctimes. Però mai a qualsevol preu. No mentiràs, un assaig necessari.